

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

**Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a
společenskovědní obory**

Beduíni, lidé pouště

Vítězslav Stodůlka

Olomoucký kraj

Litovel 2025

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

**Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a
společenskovědní obory**

Beduíni, lidé pouště

Bedouins, people of the desert

Autor: Vítězslav Stodůlka

Škola: Gymnázium Jana Opletala, Litovel, Opletalova 189

Kraj: Olomoucký kraj

Konzultant: PaedDr. Svatava Rozsypalová

Vedoucí práce: PaedDr. Svatava Rozsypalová

Litovel 2025

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů. Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné. Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Litovel dne 4. 5. 2025

.....

Vítězslav Stodůlka

Anotace

Tato práce se zaměřuje na geografii a kulturu Sahary, s důrazem na život Beduínů jakožto klíčové etnické skupiny v tomto regionu. První kapitola popisuje geografické charakteristiky Sahary, včetně jejích přírodních podmínek a rozmanitosti. Následující části se věnují nejen tradičnímu způsobu života beduínů, ale také jejich kulturním zvyklostem, hodnotám a společenské struktuře. Práce dále porovnává Beduíny s dalšími nomádskými skupinami, jako jsou Badžové, Berbeři, Tuaregové a Kurdové. Mé osobní zkušenosti z pobytu v poušti poskytují autentický pohled na interakci s těmito lidmi. Nakonec se práce zabývá literaturou inspirovanou z návštěvy pouště, konkrétně dílem Antoina de Saint-Exupéryho, které podtrhuje hluboké myšlenky o lidské existenci a hodnotách.

Klíčová slova

Poušť, beduíni

Annotation

This work focuses on the geography and culture of the Sahara, emphasizing the life of Bedouins as a key ethnic group in this region. The first chapter describes the geographical characteristics of the Sahara, including its natural conditions and diversity. Subsequent sections discuss not only the traditional way of life of the Bedouins but also their cultural customs, values, and social structure. The work further compares the Bedouins with other nomadic groups such as the Bajau, Berbers, Tuaregs, and Kurds. Personal experiences from the author's stay in the desert provide an authentic view of interactions with these people. Finally, the work explores literary inspiration by visit on the desert, specifically the works of Antoine de Saint-Exupéry, which underscore deep thoughts about human existence and values.

Keywords

Desert, bedouins

Obsah

Úvod.....	6
1 Poušť – geografie, život na poušti, mé nálezy na poušti.....	6
2 Životní styl a charakter beduínů.....	7
3 Historie a kultura beduínů.....	7
4 Beduíni vs. Moderní společnost.....	9
5 Další etnické skupiny podobné Beduínům.....	10
6 Poušť a Beduíni jako inspirace a přínos do života.....	11
7 Osobní zkušenosti a poznatky z pobytu s Beduíny na poušti.....	12
8 Poušť v literatuře – Antonie de Saint – Exupéry.....	13
9 Mé myšlenky na poušti.....	14
Závěr.....	15
Seznam zdrojů.....	16

Úvod

V této práci bych vás chtěl seznámit s mým osobním setkání v poušti Sahara s beduíny. Po dobu devíti dní jsem měl možnost s nimi putovat pouští, poznat jejich život z blízka, pozorovat jejich chování, soudržnost a život v poušti. Chtěl bych se zabývat způsobem života beduínů, jejich výskytem na zemi od historie po současnost, možnostmi přizpůsobit se životním podmínkám na poušti a filozofii, jakou nám poušť přináší.

1 Poušť – geografie, život na poušti, mé nálezy na poušti

Sahara je největší horká poušť na světě, rozkládající se na ploše přibližně 9,2 milionu kilometrů čtverečných. Pokrývá části jedenácti států: Alžírsko, Čadu, Egypta, Libye, Mali, Mauretánie, Maroka, Nigeru, Súdánu, Tuniska, a Západní Sahary. Rozkládá se od Atlantského oceánu na západě po Rudé moře na východě a od Středozemního moře na severu po pásmo Sahel na jihu. Od severu na jih měří přibližně 1 500 kilometrů a od západu na východ přibližně 5 000 kilometrů (Školní atlas světa, 2017). Na poušti je extrémní suchost. Roční srážky nepřesahují 250 mililitrů, v některých oblastech i méně. Denní teploty mohou v létě překročit i 50 stupňů Celsia, zatímco noci bývají velmi chladné. Typický je vítr, který přispívá k výrazné erozi. V určitých obdobích vznikají i písečné bouře. Povrch pouště je dosti rozmanitý. Písečné duny (erg) pokrývají asi čtvrtinu Sahary a mohou dokonce dosahovat i 180 metrů. Jejich největší plocha, Velký východní erg, se nachází v Alžírsku. Většinu pouště však tvoří rozsáhlé kamenné plošiny (hamada). Dále zde najdeme šterkové pláne (reg), což jsou oblasti pokryté drobnými oblázky a šterkem. Zajímavým místem jsou suchá koryta řek (wadi) naplňující se při vzácných deštích. Podobně jako v celé Africe se povrch Sahary skládá hlavně z plošin. Mezi největší patří Tademaitská plošina v Alžírsku, plošina Aïr v Nigeru, plošina Iforas v Mali, plošina Ennedi v Čadu a plošina Kordofán v Súdánu. Nejznámějšími pohořími jsou pohoří Atlas a Ahaggar v Alžírsku a Tibesti v Čadu. Život je na poušti zastoupen především v oázách. Ty se nacházejí v místech s podzemní vodou. Nejznámější oázy jsou Ghadames v Libyi, Siwa v Egyptě a hlavně delta Nilu. Oázy slouží jako zásobárny vody, k zemědělské činnosti (obiloviny, datlové palmy, olivy, fíky, citrusy) a hlavně k lidskému osídlení. Oáza je též zdrojem biologické rozmanitosti a poskytuje útočiště pro floru a faunu, která by jinak nemohla v poušti přežít. V minulosti byly oázy důležitými zastávkami v karavanních trasách. Oázy jsou tak „zelenými ostrovy“ v moři písku. Avšak život si vždy najde cestu i v nehostinných podmínkách. Zástupci flory jsou sukulenty (př. kaktusy), trnité keře a různé trávy. Vzácně můžeme narazit i na jednoleté rostliny – rychle vyklíčí a vykvetou po dešti (např. pouštní květy). Faunu zde zastupuje fenek, který je uzpůsoben životu na poušti díky svým velkým uším odvádějícím teplo a pohybuje se hlavně v noci. Mezi další živočichy patří velbloud, jeho stavba těla mu umožňuje pohyb na poušti, a plazi (gekoni, agamy a hadi). Z bezobratlých živočichů je známý štír, nebo třeba brouk skarabeus. Před miliony let ležela poušť pod hladinou oceánu, díky čemuž se zde zachovaly zajímavé pozůstatky. Na vápencových ložiscích si můžeme všimnout otisků různých mušlí. Mušle můžeme najít i samostatně. Pár se mi jich podařilo najít. Dále se dá najít zkamenělá rostlina v lávě, vzácně dokonce žraločí zub. Jednu rostlinu v lávě se mi podařilo najít, jeden účastník našel dokonce i žraločí zub. Další zajímavostí je takzvaná „pouštní růže“, jak ji nazývají Beduíni. Je to sádrovec, který se utvořil z menších kamínků tvarem připomínající růži. Zaujmout taky mohou oblasti s různými kamínky, opracovanými větrem a zrníčky písku na zvláštní tvary, velmi příjemnými do ruky.

Viz:

Školní atlas světa. 4. vydání. Měřítko různá. Praha: Kartografie Praha, [2017]. ISBN 9788073933999.

2 Životní styl a charakter Beduínů

Beduíni jsou nomádský kmen obývající pouště. Termín Beduín vzešel z arabského „badawí“, což znamená kočovný, neusazený nebo obyvatel pouště. Žijí od Arabské pouště, dále přes Negevskou a Sinajskou poušť, přes Západní poušť v Africe až po Atlantické pobřeží Sahary. Počet Beduínů není přesně známý. Jejich největší komunita se nachází v Jordánsku. Beduíni se považují za Araby a ti je považují za představitele pouštní arabské kultury a jako průvodce pouští. Pro Beduíny je poušť domovem a výborně se v ní vyznají. Jsou schopni čelit krutým podmínkám sucha, ostrých pouštních větrů a bouřím, pro které mají různá jména. V minulosti to bývali válečníci, kteří se tvrdě bili se svými nepřáteli. Paradoxem však je, že i přes takto náročné podmínky k životu jsou Beduíni lidé s rozvinutým smyslem pro umění. Milují hudbu a skládání básní. A to jak poezii o předcích, prorocích a lásce, tak i náhodné, rytmicky skvěle procítěné básně třeba o větru, či starém autě. „*Básníci byli svými kmeny oslavováni stejně, jako nejlepší válečníci. Nebylo však snadné se jím stát, pouhý talent k tomu nestačil. Mladý básník se musel učit rýmům, rytům a dílům básníků, jež žili před ním. Vše nazpaměť, protože staří beduíni neužívali písmo.*“ (Saharské příběhy: o beduínech, dunách a tajemstvích Severní Afriky, strana 18). Velice zásadní je beduínská soudržnost. Je až neuvěřitelné, jak si dokáží vzájemně pomoci. Když jsem jel pouští s beduíny jeepem, tak jsme zapadli do písku u srázu a auto bylo nebezpečně nahnuté. V mžiku se však vynořily ostatní jeepy, beduíni vystoupili a začali s vyprošťováním našeho vozu. Práce byla systematická a každý z mužů přesně věděl, co udělat. Auto bylo za pět minut ven z písku. Vyhodnotil jsem, protože jsem tyto situace zažil několikrát, že si tito lidé vždy vzájemně pomůžou, i když je situace jakkoli nebezpečná. Dalším činem, který potvrzuje beduínskou soudržnost, je postavení beduínského tábora. Naš tábor se skládal ze dvou velkých stanů z velbloudí srsti. Pět beduínů ho postavilo za půl hodiny díky skvělé spolupráci, komunikaci a systematickému postupu. Tradiční oblečení Beduínů se skládá z džubby (volný plášť), důležitá je taky kufiya (pokrývka hlavy) a sandály nebo lehká obuv. Překvapilo mě, že Beduíni, se kterými jsem se setkal, nenosili toto oblečení. Každý den jsem je vídal v obyčejných mikinách a teplácích, které nikdy nesundávali, a to i přes to, že výkyvy teplot na poušti jsou opravdu obrovské. Dozvěděl jsem se, že zachovat si stejnou vrstvu oblečení bez ohledu na teplotní výkyvy umožňuje tělu udržet konstantní teplotu.

Viz:

HRABALOVÁ, Lenka. *Saharské příběhy: o beduínech, dunách a tajemstvích Severní Afriky*. Brno: Šimon Ryšavý, 2020. ISBN 978-80-7354-221-4.

HAMIDI.CZ. *Beduíni: lid, který umí žít v poušti a nenechá pocestného v nesnázích*. Hamidi.cz [online]. [cit.2025-03-02]. Dostupné z: <https://hamidi.cz/beduini-lid-ktery-umi-zit-v-pousti-a-nenecha-pocestneho-v-nesnazich>

3 Kultura a historie beduínů

Beduíni byli kočovníky a pastevci. Migrovali za vodou a pastvinami pro svá zvířata. To byli hlavně velbloudi, ovce a kozy. Živil se mlékem, masem ze svých stád a chlebovými plackami, které jsou jednou z nejstarších konzumovaných potravin na světě. První zmínky o Beduínech pocházejí z období starověkých civilizací, z oblastí Mezopotámie, Egypta či Nabatejců. Byli známí jako obchodníci, kočovní pastevci a bojovníci. Beduíni se výborně vyznají v poušti, a proto byli využíváni jako průvodci při obchodních cestách, ale i jako

průvodci pro armády, které potřebovaly přes poušť projít. Přepravovali zboží, jako je myrha, koření či kadidlo. Také fungovali jako průvodci karavan. Návštěva je brána jako dar od Boha, a proto byla a stále je vždy uvítána a pohoštěna. Těžké je uvěřit, že beduíni byli hrozbou starověkého Egypta. „*Na konci období vlády 6. dynastie využili oslabení egyptské centrální moci pouštní beduíni a vpadli do delty. Přílákalo je bohatství a zelenající se údolí.*“ (Beduíni ve starověkém Egyptě, 2012). Pro Egyptany bylo těžké beduíny vystopovat, protože zdaleka neznali poušť jako oni. Ve skalách pak na ně beduíni útočili v malých skupinkách. Byli to též obchodníci, kteří prodávali své zboží (např. velbloudí kůže, koberce z velbloudí vlny atd.) ve městech před pouští, jako je Damašek a Káhira. V 7. století byla beduínská komunita ovlivněna islámem a postupně se téměř všichni beduíni stali muslimy, přesto si zachovali své zvyky a tradice. Jejich víra v duchy a tradiční kmenová pospolitost. Proto se Beduíni odlišují svou kulturou od ostatních muslimů, i když je islám velmi důležitou součástí jejich života. Víra v Alláha je pro ně velmi důležitým pilířem. Beduíni tradičně žili ve velkých kmenových společenstvích, které se skládaly klidně až z patnácti rodin. Ty se dále dělily na menší celky, jenž společně žily a skládaly se z příslušníků i jedné rodiny. Rodina je pro ně velice důležitá, mnohem důležitější než majetek. V čele každého kmene stál šejch - nejstarší člen klanu (stařešina). Ten měl největší zkušenosti a staral se o chod kmene. „*Šejch se vyznačuje důstojností a odvahou, moudrostí a pohostinností. Arabské slovo znamená stáří, avšak ve smyslu moudrosti a vůdcovství. Tak se dědí hodnost šejcha vždy na jednoho syna, který má tyto vlastnosti a je uznán kmenem.*“ (Přišli z pouště, obrázková příloha za stranou 32). Šejch stál i v čele kmene Beduínů, se kterými jsem se setkal. Byl vnímán jako autorita a těšil se velkému respektu. Beduíni jsou zvyklí uzavřít dohodu pouhým podáním ruky. Jejich čest je pro ně velice důležitá, a proto slovo vždy dodrží. Beduínská osada se staví ze stanů utkaných z velbloudí srsti. Stany jsou vymyšleny tak, aby se mohly rychle postavit a opět složit. Před stany se vždy nachází ohniště, u kterého lidé sedí a diskutují. Probíhá zde taky příprava pokrmů, kávy a čaje. Pije se tradičně černý čaj s velkým množstvím cukru. Káva se pije silná, bez mléka, malá (velikostně podobná espressu) a taky hodně sladká. Známa je její příprava na horkém písku. Hrníček se umístí do rozpáleného písku. Nalije se do něj voda, do které se po jejím varu nasype káva a ve stejném množství se tam nasype cukr. Postavení ženy je tradičně ovlivněno patriarchálními hodnotami, které se odráží v jejich roli v rodině. Jsou to hlavní pečovatelky o domácnost a rodinu, což zahrnuje péči o děti, přípravu jídla a další každodenní činnosti. Ženy mají omezený přístup k veřejnému životu a rozhodovacím procesům. Postavení žen je však v 21. století velmi změněno díky vlivu vzdělání, modernizace a úpravám v právním rámci, které postupně změnilly tradiční postavení žen. „*Pro beduína není lehké se oženit. Arabští nomádi žijí roztroušení po rozlehlých pouštích a k seznámení se s opačným pohlavím mají velmi málo příležitostí. Vlastně seznámení se s kýmkoli pro ně není úplně běžná záležitost. Řeč je ovšem o Beduínech, kteří stále žijí svůj tradiční způsob života. A takový je třeba klan Chušmán v egyptské Východní poušti.*“ (Český rozhlas, 2021). Muži a ženy společně jen tak nemluví. Podobně, jako je běžné v arabské kultuře, se společně bavily ženy a muži zvlášť. Před svatbou se vzájemně budoucí manželé obvykle neznali. Mladá žena se seznámila s matkou svého budoucího manžela a ten zase naopak s jejím otcem. Pro beduíny je na prvním místě dobré srdce a aby to byl dobrý člověk. Nikoliv fyzická krása. V minulosti bylo mezi beduíny běžné manželství geneticky příbuzných osob, proto jich hodně bylo narozeno s fyzickými vadami. V současnosti však genetické příbuzenství v manželství běžné není, ve většině států je to trestné a Beduíni se hodně přizpůsobili zásadám moderní lidské společnosti.

Viz:

KEISER, Helen. *Přišli z pouště: s beduíny po stopách starých Nabatejců*. Cesty. Praha: Orbis, 1971.

ČESKÁ TELEVIZE. *Egypt – Beduíni*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02].
Dostupné z: [Egypt: Beduíni - ČT edu - Česká televize](#)

ČESKÁ TELEVIZE. *Život beduínů a Mekka*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02]. Dostupné z: [Život beduínů a Mekka - ČT edu - Česká televize](#)

ČESKÁ TELEVIZE. *Egypt – Beduíni z Hurghady*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02]. Dostupné z: [Egypt: Beduíni z Hurghady - ČT edu - Česká televize](#)

STOPLUSJEDNICKA.CZ. *Ti, jež ctí v poušti: Jak dokázali Beduíni přežívat v krutých podmínkách*. Stoplusjednicka.cz [online]. [cit.2025-03-02] Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/ti-jez-ctou-v-pousti-jak-dokazali-beduini-prezivat-v-krutych-podminkach>

ČESKÝ ROZHLAS. *Jak se seznamují Beduíni: manželku před svatbou zná jen ženichova matka a sestry*. Radiožurnál [online]. [cit.2025-03-02] Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/jak-se-seznamuji-beduini-manzelku-pred-svatbou-zna-jen-zenichova-matka-a-sestry-8471235>

ČESKÝ ROZHLAS. *Ramadán v Egyptě: Beduíni o půstu, stravě i svých zvycích*. iRozhlas [online]. 13.4. 2021 [cit.2025-03-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ramadan-egypt-beduin-strava_2104131807_pj

STAROVEKYEgypt.NET. *Beduíni ve starověkém Egyptě. Starověký Egypt* [online]. [cit.2025-03-02]. Dostupné z: <https://www.starovekyegypt.net/1-prechodne-obdobi/beduini.php>

4 Beduíni vs. moderní společnost

Od 20. století se začal tradiční beduínský život velmi rychle měnit. Jeden z faktorů jsou klimatické změny. Desertifikace mění pastviny na poušť a snižuje se dostupnost pitné vody (mnohá tradiční prameniště vysychají). Beduíni bývali po staletí kočovní pastevcí, ale tento způsob života byl také vzhledem ke globalizaci téměř nemožný udržet. Státy s představou moderního způsobu života podporovaly a někdy i vynucovaly jejich usazení. Výrazné změny dosáhly Saúdská Arábie, Izrael, Jordánsko a Egypt. Rozšiřování zemědělské půdy, infrastruktura, zástavba a správa států narušily tradiční život a taky zabraly půdu, na které beduíni pásli svá zvířata. Dalším problémem byly beduínské oficiálně neuznané vesnice, hodně jich bylo zbořeno a lidé vystěhováni. Za výraznou změnou stojí také ekonomické důvody. Není ekonomicky výhodné zůstat pastevcem. S růstem měst a rozvojem průmyslu se beduíni přesouvají do měst, kde nacházejí nové pracovní příležitosti. Beduíni často zastávají pozice v armádě (např. díky znalosti pouště). „*Stovky mladých beduínských mužů, kteří vyrůstali při pasení svých stád v poušti, se dobrovolně přihlásili ke službě v izraelské armádě jako stopaři, kteří doprovázeli řadové jednotky při jejich operacích podél izraelských hranic s cílem odhalovat nastražené výbušniny a stopy cizích bojovníků, kteří do země pronikli.*“ (Blízký východ na křižovatce, strana 133). Další se usídlili v oázách, kde se stali zemědělci či řemeslníky, nebo se přestěhovali do měst, kde pracují ve službách a průmyslu. Snad nejzásadnější změnou týkající se života beduínů je turismus. Lidé, zejména z Evropy, chtějí poznat odlišnou kulturu, což otevírá beduínům novou možnost obživy. Turismus se tedy stal velmi významnou pracovní příležitostí, ale i možností stále obývat své území. Jako dopravní prostředek se již obvykle nepoužívají velbloudi, ale pick-upy nebo jeepy. Nejčastěji se cestuje za Beduíny do Jordánska, Egypta a Maroka, ale taky do Ománu, Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů. Tento přechod přináší pozitiva i negativa. Beduíni mají přístup ke vzdělání, zdravotní péči a moderním technologiím, ale usazení znamená oslabení tradičních hodnot a závislost na daném státě. Avšak i přes tyto všechny faktory beduínská kultura stále přežívá díky hrdosti beduínů a snahy zachování si své kultury. Například, stále existuje jejich poezie, hudba a tanec, ale taky odlišení své komunity a silný vztah k poušti. „*Mirjam Abú Raqajiq z města Tel as-Sab’a, založila a vede internetovou společnost „Dcera pouště“, která vyrábí mýdla a kosmetiku z pouštních rostlin – uplatňuje tak dovednost, kterou se naučila od své babičky.*“ (Blízký východ na křižovatce, strana 138). Je rozhodně rozdíl setkat se s Beduíny například v Egyptě, nebo v Mauretánii. V Egyptě jsou Beduíni zvyklí vidět turistu, mají informace ze světa, mají lepší technologie i životní

úroveň z evropského hlediska. V Mauretánii ještě stále žije mnoho Beduínů svým tradičním stylem života, díky čemuž je zde lépe zachována autenticita jejich kultury. K takovým Beduínům není tak jednoduché se dostat. Zůstala u nich nedůvěřivost vůči cizincům a taky neznalost jiného jazyka než arabštiny.

Viz:

ČERNÝ, Karel a TUREČEK, Břetislav. *Význam kmenové společnosti v 21. století. Blízký východ na křižovatce*. Praha: Metropolitní univerzita, 2015. ISBN 9788074224263.

BERGMANN, Carlo. *Poslední beduín: mé karavany za tajemstvím pouště*. Praha: Malvern, 2018. ISBN 978-80-7530-138-3.

5 Další etnické skupiny podobné Beduínům

Ještě bych se rád zmínil o dalších nomádských skupinách, blízkým beduínům. Jsou to Badžové, Berbeři, Tuaregové a Kurdové. Badžové žijí na území Súdánu, Eritrey a Jemenu na pobřeží Rudého moře, ale i ve vnitrozemských polopouštích. Historií, kulturou a stylem života jsou velmi blízcí Beduínům, dokonce jsou mezi ně často zařazováni. Zásadním rozdílem je etnický původ. Beduíni jsou Arabové, ale Badžové jsou příbuzní Somálcům a Oromům, ale nejsou to černoši v pravém smyslu slova. Jelikož žijí na pomezí arabského světa a černé Afriky, mají genetické i kulturní vlivy z obou stran. Důležitým etnikem jsou také Berbeři, nejstarší obyvatelé severní Afriky s bohatou historií sahající až do antiky. Dnes žijí především v Maroku, Alžírsku, Tunisku, Mali a Nigeru. Mají často světlejší pleť, připomínající lidi ze Středomoří. Mají vlastní kulturu a jazyk. V Maroku je berberština oficiálně uznávaná a jejich kultura je brána jako součást národního bohatství země, naopak v Alžírsku jsou Berbeři stále sociálně vytlačováni na okraj společnosti. Do širší berberské rodiny patří významná etnická skupina Tuaregové. Nacházejí se na území Mali, Nigérie, Alžírsku, Libye a Čadské části Sahary. Bývali to dobří válečníci a obchodníci. Obchodovali se zlatem, solí a kořením. Známí jsou svojí kočovnou filozofií a specifickým způsobem života. Používají jazyk Tamasheq, což je dialekt berberštiny a mají i své vlastní písmo Tifinagh, které je považováno za jedno z nejstarších v Africe, i když dnes již není běžně používáno. Tuaregové sice přijaly sunnitský islám, ale ten je velmi často kombinován s jejich původními spirituálními a kultovními zvyky i původním náboženstvím. Typické je modré dlouhé volné oblečení a turbanový šátek symbolizující jejich kulturu a chránící před sluncem i pískem. *Berbeři a Tuaregové milují hudbu, hrají na kytary (jejich místní jednostrunná obdoba se nazývá imzád) a zpívají po nocích kolem ohňů.* (Saharské příběhy: O beduínech, dunách a tajemstvích Severní Afriky, strana 29). V současnosti mají Tuaregové politické problémy. Často byli součástí rebelujících hnutí. Byly často ignorováni a vytlačováni na okraj společnosti, což vedlo k několika vzpourám a konfliktům, jako například v roce 2011 v Mali, kdy Tuaregové bojovali za autonomii a nezávislost. Berbeři a Tuaregové mají s Beduíny mnoho společného, a to jak v historii, kultuře a způsobu života. Rozdílem ale je, že Beduíni patří k arabskému obyvatelstvu, žijí na větším území a nikdy nevytvořili jednotnou říši či stát. Spojuje je ale například kmenová struktura, kulturní odlišnosti, hrdost a čest, nebo kočovný způsob života. Tyto hodnoty sdílí s Beduíny, již kulturně vzdálenější, menšina Kurdů, kočovníků z území Turecka, Sýrie, Iráku a Íránu. Mají své vlastní dialekty kurdštiny, vlastní kulturu i historii. V průběhu dějin měli Kurdové své vlastní knížectví a království, přičemž v některých obdobích byly nezávislé, a v jiných zase pod nadvládou různých cizích mocností. V přítomnosti vzniklo několik skupin usilujících o autonomii a mnohdy i o vlastní kurdský stát, ale většinou neúspěšně, a to hlavně v Turecku a Íránu. V Sýrii a Iráku je situace pro Kurdy značně lepší, a dokonce se jim

povedlo vyhlásit autonomní oblasti v obou státech. Původní obyvatelé a menšiny v Africe a na Blízkém východě často čelí diskriminaci a žijí pak na okraji společnosti. Myslím si, že je to velká chyba, která vede ke konfliktům a napětím v regionech, ale i k násilí na obyvatelstvu. Je to také škoda, protože to vše patří k národnímu bohatství daných zemí. Všechny tyto skupiny čelí změnám v jejich původním způsobu života, stěhují se do měst za prací a lepším životem, ale taky ubývá půdy pro kočovný život. Ten je ohrožován i nestabilitou určitých oblastí, kde se původně daná skupina pohybovala. Je třeba zachovat původní kulturu a tradice všech těchto skupin a zabránit diskriminaci lidí.

Viz:

HRABALOVÁ, Lenka. *Saharské příběhy: o beduínech, dunách a tajemstvích Severní Afriky*. Brno: Šimon Ryšavý, 2020. ISBN 978-80-7354-221-4.

REDAKCE. *Berbeři jsou původní obyvatelé severní Afriky*. Pražský magazín, 30. srpna 2024 [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Berbeři mají bohatou kulturu a jazyk](#)

SOUKUPOVÁ, Jitka. *Tuaregové: Co zbylo z pánů pouště?* 100+1 zahraniční zajímavost, 24. července [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Tuaregové: Co zbylo z pánů pouště? | 100+1 zahraniční zajímavost](#)

IRE. *Kurdové: Třicetimilionový národ bez vlastního státu, který pomohl porazit islamisty*. ČT24, 10. října 2019 [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Kurdové. Třicetimilionový národ bez vlastního státu, který pomohl porazit islamisty — ČT24 — Česká televize](#)

6 Poušť a beduíni jako inspirace a přínos do života

Poušť je místo, které si většina lidí představí jako prázdnou planinu bez života, na které není o co stát, není zde co najít než sucho, horko a prázdno. Avšak ten, kdo se na poušť dostane, tuto myšlenku velmi rychle opouští. „*Jakou mám zkušenost z pouště? Pak bych bez váhání odpověděl: světlo písek a ticho. Cítil jsem se svobodný, stranou všech tlaků a malicherných starostí všedního dne, které terorizují ducha. Jako omámený jsem šel dál do pouště.*“ (Tulák po pouštích, strana 12). Poušť s ním začne jakoby promlouvat a po čase mu změní vnímání světa a běžného dne daného člověka. Stane se pilířem, se kterým pak člověk srovnává veškeré situace v životě a začne hledat pocity, které na poušti zažil. Zkrátka každý, kdo poušť navštívil, si ji nese navždy v sobě. Poušť je nádherná krajina. Říká se, že má stále stejnou podobu, že je jednotvárná. Avšak poušť se stále mění. Při východu slunce se obarví do nejružnějších odstínů červenooranžové a slunce ohřeje povrch po chladné noci. Odpoledne je zase vše v jednom odstínu béžové a rozpálené. Po západu slunce, podobnému východu, nastává noc s unikátní oblohou. „*V suchém vzduchu pouště, z něhož se vypařila všechna vlhkost, vzbuzovaly hvězdy každou noc dojem, jakoby se posunuly o několik světelných let blíže.*“ (Tulák po pouštích, strana 10). Poušť vede také lidi k přemýšlení nad svým životem, a taky k inspiraci. Jedna účastnice díky návštěvě pouště namalovala tři nádherné obrazy s pouštní tematikou. Zvláštní věc po návštěvě pouště je pocit prázdnoty a vnitřního nenaplnění při příjezdu zpět. To potvrdili všichni účastníci zájezdu na poušť, ale nikdo přesně neví, co to způsobilo. Myslím si, že tyto pocity plynou z extrémní změny prostředí.

Viz:

BAUMANN, Bruno. *Tulák po pouštích: mé putování po písečných mořích světa : Gobi, Taklamakan, Sahara*. Cestopisy. V Brně: Jota, 2019. ISBN 978-80-7565-419-9.

7 Osobní zkušenosti a poznatky z pobytu s beduíny na poušti

Než jsem na poušť přijel, představoval jsem si Beduíny jako zahalené jezdce na velbloudech v jejich tradičním oblečení a poušť jako duny. Ale poušť jsem znal jen z fotek a televize. V různých zdrojích se píše, že beduíni nosí černé oblečení a v jiných zase naopak bílé. Záleží na tom, co za kmen to je a jaká je jeho tradice, ale v současnosti již tradiční oblečení mezi beduíny mizí. Vypadali úplně jinak, než byla má představa. Nosili obyčejné oblečení, připomínající styl oblékání v Evropě. Jeden beduín měl například na sobě celý pobyt jednu maskáčovou mikinu a tepláky. Jediná část oblečení, kterou beduíni stále nosí, je ovázaný šátek kolem hlavy. Ten se běžně objevuje i na ulici mezi arabským obyvatelstvem. I poušť mě vzhledově velmi překvapila. Naše první stanoviště bylo zhruba 300 kilometrů od Káhiry. Bylo to zvláštní místo. Stany byly rozestavěny pod skálou připomínající statného orla, a tak se mu začalo říkat strážce. Jedním směrem jsem se mohl vydat do hornaté části s lávovými kamínky, v dalším zase mezi písečné duny a obrovské rudé skaliska a ke skaliskům s vápenci. Vydal jsem se posledním směrem, a v poušti sám zůstal šest hodin. Ale byla to pro mě pocitově snad jen hodina. Byl jsem hluboce ponořen ve svých myšlenkách a vnímal jsem krásu krajiny. Občas jsem jen seděl a díval se do dálky, jindy jsem zase jen tak někam šel. Avšak stále jsem si hlídal, abych věděl, kde leží tábor. V proudu myšlenek je velmi jednoduché ztratit pojem o čase a prostoru, ve kterém se nachází. Naše druhé stanoviště se nacházelo mezi bílými skalami poblíž oblasti zvané Farafra. Ocitli jsme se mnohem jižněji než před tím a teplota byla znatelně vyšší, dosahující až k 30 stupňům Celsia. Skály připomínaly různá zvířata a tvary. Nezapomenutelné jsou večery u ohně s beduíny. Každý večer se rozdělá v táboře oheň. U něj si pak lidé povídají o svých zážitcích a životě, ohřívají se zde v chladné noci a rozjímají. Beduíni u ohně připravují svou silnou a zároveň sladkou kávu a neméně sladký silný černý čaj. Tento rituál se mi moc líbil. Pomocí těchto skvělých nápojů je to vlastně takové uzavření dne a zklidnění. Oheň však neposkytoval jen rozjímání, povídání si a popíjení kávy a čaje. Beduíni milují hudbu a tanec. Posadili se k ohni, jeden začal bubnovat na orientálně pomalovaný bubínek a další začal zpívat. Po chvíli se přidal třetí Beduín bubnující na prázdný kanistr vody. Postupně se začalo tančit a atmosféra byla úžasná. Jakoby se člověk přenesl v prostoru a čase. Byly to silné zážitky, že se mi to dodnes vrací a nikdy na to nezapomenu. Když jsem jeden večer seděl s beduíny u ohně, tak mi jeden z nich pověděl, že od jedenácti hodin večer začínají promlouvat duchové. Hluboce se u toho díval do ohně, usrkával kávu a potahoval z cigarety. Dále mi povídal i o významu souhvězdí pro Beduíny, avšak přes překážku jazyka se mi nepodařilo porozumět. Povídal mi o své rodině, kolik má dětí a jak moc je pro něj jeho rodina důležitá. Pověděl mi i o tradiční beduínské „párty“ a ukázal mi z ní jeho videa. Muži a ženy tančí v oddělených prostorech na jejich tradiční hudbu v jejich typickém oblečení. Bylo to velmi originální, pro Evropany až lehce nepochopitelné. Jmenoval se Mohammed a pracoval jako hlídač nějakého vojenského prostoru. Byl to usměvavý a velmi přátelský muž a díky němu jsem se dozvěděl nejvíce o beduínském životě. Pořád se smál a povídal o tom, jak žije, o své ženě a svých dětech, o vztahu k poušti a Beduínech. Miloval řízení auta, rád jezdil po poušti rychle a najížděl na vrcholky dun, aby auto nahnul a nadskočil. Beduíni ho přezdívali „Crazy Driver“ (bláznivý řidič). Beduíni jsou vlastně obyčejní lidé, ne jako jsou popisováni v románech a některých článkách. Mají akorát spojení s pouští, kterou vnímají jako svůj domov a nikdy by ji neopustili. Když je Beduín nemocný, tak jde do pouště, kde stráví několik hodin. Je tam sám se sebou a pouští, která ho léčí. První tři noci jsem spal ve stanu, ale těch dalších pět pod otevřeným nebem. Jak jsem ležel sám v tichu mimo tábor, tak jsem vnímal obrovské ticho. Slyšel jsem jen tlukot srdce, občas zašustění z tábora, i když byl ode mě docela daleko a jemný pohyb písku. Po této zkušenosti jsem zbylé noci vždy spal pod nebem a vnímal jeho hvězdy a zářící měsíc. Jednu noc Beduíni zahlédli poblíž tábora pobíhat pouštní lišku. Přilákal

ji pohyb a vůně jídla. Vzal jsem z večere vařené vejce, a když jsem si šel lehnout do pouště, tak jsem vejce položil na kámen a čekal jsem. Asi po deseti minutách jsem slyšel pohyb v písku a uviděl lišku, jak se ke mně blíží. Vzala si vejce a utíkala pryč. Ráno jsem našel dál od místa, kde jsem spal, vykousanou skořápku od vejce. Stejnou věc jsem udělal i další noc. Čekal jsem asi hodinu, protože liška již v táboře nebyla, ale díky jejímu skvělému čichu a náročnosti sehnání potravy na poušti si pro vejce opět přišla. Je úžasné, že i na místě, jako je poušť, stále žijí zvířata, která drsným podmínkám odolávají a umějí z nich získat i to málo, co nabízejí. Lišky se na poušti živí hmyzem a loví myši, takže vejce je pro ni velice lákavá pochoutka. Při myšlence na poušť se lidem obvykle vybaví oáza. Ostrov zeleně uprostřed prázdnoty s osvěžující čistou vodou a plný života. Za můj pobyt jsem stihl navštívit celkem tři oázy, ale žádná z nich neodpovídala tomuto popisu zcela doslovně. První oáza byla jen malý ostrůvek zeleně, který se dal obejít za pět minut. Nacházela se tam malá studna, ze které tekla slabý proud pitné vody. Opodál stálo asi pět aut a lidé chodili kolem oázy a napouštěli si do kanystrů vodu. Další dvě z těchto oáz byly velké a voda v nich byla horká a plná minerálů, takže ji nebylo možné pít. Ale vždy kolem nich byla zezeň, příjemná atmosféra a lidé žijící v těchto oázách se k nim chodili koupat. Kvůli tomu taky byl v oáze vybudován jakoby bazén či velká nádrž, do kterého voda vtékala a zase vytékala. Opodál stála vesnice, kde lidé žili prostým životem. Poblíž těchto oáz se nacházela podzemní voda, a tak se vybuďovala studna, díky níž lidé pěstovali plodiny a chovali hospodářská zvířata. Ve vesnici se vždy nacházela malá mešita. Problém byl jen s velkým množstvím odpadků, se kterým se téměř všechny oázy potýkají. Byl to nádherný pocit, plavat po týdně na poušti v zelené oáze v horkém pramenu. Snad to byla jedna z nejkrásnějších chvil na poušti, jakou tam zažil. Celý můj pobyt mezi Beduíny byl domluven podáním ruky. To vypovídá o čestnosti této skupiny. Je smutné, že v dnešní době už podání ruky nic neznamena. Vše se potvrzuje legislativou, a někdy i to je málo. Slovo beduína vždy platí, protože je pro něj velmi důležitá jeho čest. Velmi mě zaujala chvíle, kdy jsem spatřil jednoho z Beduínů modlit se v rohu benzínové pumpy, asi 100 kilometrů jižně od Káhiry, když jsme mířili do jejich obydlí na venkově. Odbyla určitá hodina nebo nastala určitá chvíle, on rozhrnul kobereček a začal se modlit směrem k Mece. Bylo jedno, kde se nachází, nebo jestli někam spěchá, nebo zda se na něj někdo dívá. Velmi jsem si oblíbil tento rituál, protože je to vlastně taková meditace nebo zklidnění. Beduíni nejsou příliš komunikativní jak k Egypťanům, tak k cizincům. Avšak když s nimi člověk prohodí pár vět, tráví s nimi čas a vnímá jejich způsob života, tak zjistí, že to jsou lidé s velkým srdcem, pro které je zásadní jejich čest, hrdost, láska k jejich rodině a blízkým, ke svým tradicím a samozřejmě k poušti. Byl jsem ze života Beduínů nadšen a mám ho navždy uložen v srdci.

8 Poušť v literatuře – Antonie de Saint - Exupéry

Exupéry pracoval jako letecký poštovní pilot pro společnost Aéropostale a létal přes Saharu mezi Francií, Marokem, Mauretánií a Senegalem. V prosinci roku 1935 havaroval se svým navigátorem André Prevítem v Libyjské poušti (část Sahary), když se pokoušel o rekordní let z Paříže do Saigonu. Oběma se podařilo přežít, ale byli ztraceni uprostřed pustiny bez dostatku vody a s minimálními zásobami potravin. Po třech dnech bloudění je zachránili Beduíni. Tento zážitek ho hluboce ovlivnil a inspiroval k napsání novely Malý princ. Malý princ je jedno z nejznámějších francouzských literárních děl a je velmi oblíbený jak u dětských tak i u dospělých čtenářů. Dá se totiž číst ze dvou pohledů. Knihu můžeme číst jako příběh podivuhodného chlapce cestujícího mezi planetami a setkávajícího se zajímavými lidmi, nebo z pohledu, kdy v příběhu hledáme filosofii, poučení, zamyšlení se nad životem či moudrostí. Zvláštností příběhu je to, že se letec a Malý princ setkávají na poušti. A právě tam si letec uvědomí problematiku světa, ve kterém žije. Lidé se zajímají jen o úspěch, kariéru

a prestiž, ale zapomínají na fantazii, filozofii, radost ze života a malých věcí. „*Poušť je krásná...*, dodal. *A měl pravdu. Vždycky jsem miloval poušť. Usedneme na pískový přesyp... Nevidíme nic... Neslyšíme nic... A přece něco září v tichu... Poušť je krásná právě tím, že někde skrývá studnu...*, řekl *Malý princ*. “ (*Malý princ*, strana 52). Poušť v knize symbolizuje samotu, přemýšlení, hledání smyslu života a hodnot v něm. Nalezneme zde motiv žízně, přežití a tajemství života v nehostinném prostředí, které přímo odráží Exupéryho osobní zkušenost. Poušť mu přinesla inspiraci i ke knize *Větrná, písčná a hvězdná země*. Je zde popsán život pilotů, kteří přelétávali Saharu, a jejich nebezpečná dobrodružství. Kniha zdůrazňuje osamělost a krásu pouště, stejně jako hluboké myšlenky o lidské existenci. Sahara tedy nebyla pro Exupéryho jen místem nebezpečí, ale také zdrojem inspirace k jeho tvorbě a filozofickým úvahám. Příběh Antoine de Saint-Exupéryho dokládá, že poušť může být nejen místem fyzického přežití, ale i duchovního obohacení. Jeho literární díla, jako *Malý princ*, odrážejí filozofické úvahy, které v poušti získal, a ukazují, jak krása a hloubka života se často skrývá za zdánlivě obyčejnými momenty.

Viz:

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de. *Malý princ*: [velká obrazová kniha]. 13. vyd. v Albatrosu, 2. vyd. v této podobě. V Praze: Albatros, 2013. ISBN 9788000031569.

REDAKCE. Antoine de Saint-Exupéry. Československá bibliografická databáze, [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/autor-41-antoine-de-saintexupery>

9 Mé myšlenky na poušti

Seděl jsem sám na okraji duny. Písek pod mýma nohama byl ještě teplý po denním žáru a nad hlavou se rozprostírala obloha obarvená západem slunce. V tu chvíli jsem pochopil, proč je poušť místem, kde lidé odjakživa hledají smysl života. Ticho pouště neznamená prázdnotu – právě naopak. Je to prostor, kde hlas našeho nitra konečně získává možnost promluvit.

Pobyt mezi Beduíny mě přivedl k základním otázkám, které řeší existenciální filozofie: Kdo jsem? Má život nějaký smysl – a pokud ano, jaký? A co vlastně znamená být svobodný?

Na poušti si člověk nejvíc uvědomí pomíjivost života a určitou bezvýznamnost ve srovnání s velkolepostí a silou krajiny kolem sebe. Bezvýznamností nemyslím bezcennost, ale spíš odstup – najednou vidíte, jak jsou běžné problémy a starosti jen bublina, která se pohybuje v kruhu. V poušti existuje jediné: že jste. A otázka: proč?

Člověk tam cítí nekonečnost.

Uvědomil jsem si, že svoboda neznamená mít neomezené možnosti, ale nést odpovědnost za volby, které děláme. Sartre říká, že „**člověk je odsouzen ke svobodě**“, protože si nemůže nevybrat – i nečinnost je volbou. V tu chvíli jsem přesně chápal, co tím myslel. Mohl jsem se vrátit do stanu. Mohl jsem jít dál mezi duny. Mohl jsem zůstat sedět. A každý ten krok něco znamenal.

Albert Camus ve svém *Mýtu o Sisypovi* tvrdí, že život je absurdní – hledáme smysl ve světě, který nám ho nedává. Ale právě v tom hledání je naše vznešenost. Když jsem se díval na hvězdy, pochopil jsem, že i když vesmír mlčí, mohu být tím, kdo klade otázky. A právě to mě činí živým.

Martin Heidegger píše o „**bytí-k-smrti**“ – že teprve když si připustíme svou smrtelnost, začneme opravdu žít. Na poušti, kde člověk cítí, jak málo stačí k přežití, jsem poprvé zažil opravdovou blízkost smrti – a s ní i intenzivní vděčnost za každý dech, za každý krok, který mě vede dál.

Beduíni nejsou filozofové v akademickém smyslu. Ale v jejich jednoduchém způsobu života, v respektu k přírodě a její nelítostnosti, je zakódovaná hluboká moudrost. Jsou to lidé, kteří vědí, že život je křehký – a právě proto má váhu.

Sedět sám na poušti je zážitek, který se nepodobá ničemu jinému. Všechno, co běžně odvádí pozornost – lidé, hluk, technologie – je pryč. Zůstane jen člověk, písek, vítr a jeho myšlenky. A právě v tom tichu začne vycházet na povrch to, co v běžném životě často potlačujeme: otázky o smyslu, svobodě, samotě a smrti.

Vzpomněl jsem si na Sartreho slova: „**Člověk je odsouzen ke svobodě.**“ Nikdo mi neříkal, co mám dělat. Mohl jsem jít, kam chci. Ale právě proto jsem nesl zodpovědnost za každé rozhodnutí. Na takovém místě člověk pochopí, že svoboda není útěk, ale váha. A možná právě proto tolik lidí utíká od ticha.

Albert Camus by možná řekl, že poušť je obrazem absurdity – je obrovská, lhostejná, bez zjeveného smyslu. Ale právě on napsal: „**Musíme si představit Sisyfa šťastného.**“ Když jsem stoupal na vrchol duny, abych viděl, co je za ní, věděl jsem, že za ní bude jen další duna. A přesto jsem šel dál. Ne pro cíl, ale pro cestu. V tom je důstojnost lidského života.

A pak Heidegger – ten, kdo nás učil, že „**člověk je bytí-k-smrti.**“ V poušti je smrt všude přítomná, ale ne jako strašák. Spíš jako připomínka toho, že čas běží. A že pokud chci žít autenticky, musím žít tady a teď – vědomě, opravdově. Z pouště jsem si neodnesl odpovědi. Ale odnesl jsem si prostor. Prostor v sobě, kam se můžu kdykoli vrátit. A možná právě to je největší dar.

Viz:

REDAKCE. Člověk je odsouzen ke svobodě: analýza a význam fráze. Nairaquest, 15. července 2021 [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://nairaquest.com/cs/topics/3039-man-is-condemned-to-be-free-by-jean-paul-sarte-analysis-an>

CAMUS, Albert. Mýtus o Sisyfovi. Gymnázium Třebíč [online]. 1947 [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://informatika.gymtri.cz/textyKeStazeni/camus.pdf>

SARTRE, Jean-Paul. Jean-Paul Sartre. Životopis spisovatele [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://zivotopis.spisovatele.cz/jean-paul-sartre.php>

HEIDEGGER, Martin. Martin Heidegger. Životopis spisovatele [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://zivotopis.osobnosti.cz/martin-heidegger.php>

Závěr

Pobyt na poušti a zkušenosti s Beduíny nám umožňují hlubší pohled na hodnoty, které často opomíjíme v hektickém každodenním životě. Geografie Sahary, s jejími rozlehlými písečnými dunami, skalnatými oblastmi a oázami, vytváří unikátní prostředí, které je fascinující nejen svým vzhledem, ale i výzvami, které přináší. Poušť, se svými proměnlivými barvami a náročnými podmínkami, je místem, které vyzývá k introspekci a přemýšlení o smyslu existence. Beduíni, jakožto nositelé tradiční kultury, nám ukazují, jak lze žít v harmonii s přírodou. Jejich způsob života, založený na nomádství, vzájemné pomoci a úctě k rodině,

přináší cenné lekce o hodnotě lidských vztahů a tradic. Setkání s různými etnickými skupinami, jako jsou Badžové, Berbeři, Tuaregové a Kurdové, poukazuje na rozmanitost kulturních identit, které sdílejí podobné hodnoty, přestože čelí různým výzvám v moderním světě. Zkušenosti s Beduíny, ať už při večerním posezení u ohně s kávou a hudbou, nebo při hlubokém přemýšlení v tichu pouště, nám ukazují, jak důležité je zastavit se a naslouchat sobě i okolnímu světu. Celkově lze říci, že poušť, se svou nádherou a drsností, formuje nejen krajinu, ale i duše těch, kteří se odváží ji navštívit. Je to místo, které nám připomíná důležitost pohostinnosti, čestnosti a úcty k tradicím, a vybízí nás k zamyšlení se nad tím, co je v našem vlastním životě skutečně důležité.

Tato práce obsahuje informace o životě Beduínů, což vede k obohacení znalostí čtenářů a podnícení zájmu o etnické skupiny. Práce by také mohla sloužit jako inspirace či podklad pro výzkum zabývající se sociálními otázkami, nomádkým stylem života nebo životem v pouštním regionu a taky navázat na filozofii existence. V práci jsem taky chtěl podtrhnout osobní rozvoj člověka, neboli zamyšlení se nad hodnotami jako je čest a rodinné vazby. Díky vlastním zkušenostem práce obsahuje autentické poznatky, které umožňují lepší porozumění jak Beduínům, tak samotné poušti.

Seznam zdrojů

Knihy:

Školní atlas světa. 4. vydání. Měřítko různá. Praha: Kartografie Praha, [2017]. ISBN 9788073933999.

HRABALOVÁ, Lenka. *Saharské příběhy: o beduínech, dunách a tajemstvích Severní Afriky*. Brno: Šimon Ryšavý, 2020. ISBN 978-80-7354-221-4.

BAUMANN, Bruno. *Tulák po pouštích: mé putování po písečných mořích světa : Gobi, Taklamakan, Sahara*. Cestopisy. V Brně: Jota, 2019. ISBN 978-80-7565-419-9.

BERGMANN, Carlo. *Poslední beduín: mé karavany za tajemstvím pouště*. Praha: Malvern, 2018. ISBN 978-80-7530-138-3.

KEISER, Helen. *Přišli z pouště: s beduíny po stopách starých Nabatejců*. Cesty. Praha: Orbis, 1971.

ČERNÝ, Karel a TUREČEK, Břetislav. *Význam kmenové společnosti v 21. století. Blízký východ na křižovatce*. Praha: Metropolitní univerzita, 2015. ISBN 9788074224263.

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de. *Malý princ: [velká obrazová kniha]*. 13. vyd. v Albatrosu, 2. vyd. v této podobě. V Praze: Albatros, 2013. ISBN 9788000031569.

Video:

ČESKÁ TELEVIZE. *Egypt – Beduíni*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02].

Dostupné z: [Egypt: Beduíni - ČT edu - Česká televize](#)

ČESKÁ TELEVIZE. *Život beduínů a Mekka*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02].

Dostupné z: [Život beduínů a Mekka - ČT edu - Česká televize](#)

ČESKÁ TELEVIZE. *Egypt – Beduíni z Hurghady*. ČT edu [online]. [cit.2025-03-02].

Dostupné z: [Egypt: Beduíni z Hurghady - ČT edu - Česká televize](#)

Online:

RADYNACESTU.CZ *Beduíni*. Radynacestu.cz [online]. [cit.2025-03-02] Dostupné z:

[Beduíni: tajemní kočovníci pouští zvou na návštěvu | Magazín Radynacestu.cz](#)

HAMIDI.CZ. *Beduíni: lid, který umí žít v poušti a nenechá pocestného v nesnázích*.

Hamidi.cz [online]. [cit.2025-03-02]. Dostupné z: <https://hamidi.cz/beduini-lid-ktery-umi-zit-v-pousti-a-nenecha-pocestneho-v-nesnazich>

STOPLUSJEDNICKA.CZ. *Ti, jež ctí v poušti: Jak dokázali Beduíni přežívat v krutých podmínkách*. Stoplusjednicka.cz [online]. [cit.2025-03-02] Dostupné z:

<https://www.stoplusjednicka.cz/ti-jez-ctou-v-pousti-jak-dokazali-beduini-prezivati-v-krutych-podminkach>

ČESKÝ ROZHLAS. *Jak se seznamují Beduíni: manželku před svatbou zná jen ženichova matka a sestry*. Radiožurnál [online]. [cit.2025-03-02] Dostupné z:

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/jak-se-seznamuji-beduini-manzelku-pred-svatbou-zna-jen-zenichova-matka-a-sestry-8471235>

ČESKÝ ROZHLAS. *Ramadán v Egyptě: Beduíni o půstu, stravě i svých zvycích*.

iRozhlas [online]. 13.4. 2021 [cit.2025-03-02]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ramadan-egypt-beduin-strava_2104131807_pj

STAROVEKYEGYPT.NET. *Beduíni ve starověkém Egyptě. Starověký Egypt* [online].

[cit.2025-03-02]. Dostupné z: <https://www.starovekyegypt.net/1-prechodne-obdobi/beduini.php>

REDAKCE. *Berberi jsou původní obyvatelé severní Afriky*. Pražský magazín, 30.

srpna 2024 [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Berberi mají bohatou kulturu a jazyk](#)

SOUKUPOVÁ, Jitka. *Tuaregové: Co zbylo z pánů pouště? 100+1 zahraniční*

zajímavost, 24. července [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Tuaregové: Co zbylo z pánů pouště? | 100+1 zahraniční zajímavost](#)

IRE. *Kurdové: Třicetimilionový národ bez vlastního státu, který pomohl porazit islamisty*. ČT24, 10. října 2019 [online] [cit.2025-04-10]. Dostupné z: [Kurdové. Třicetimilionový národ bez vlastního státu, který pomohl porazit islamisty — ČT24 — Česká televize](#)

[Třicetimilionový národ bez vlastního státu, který pomohl porazit islamisty — ČT24 — Česká televize](#)

REDAKCE. Antoine de Saint-Exupéry. Československá bibliografická databáze, [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/autor-41-antoine-de-saintexupery>

REDAKCE. Člověk je odsouzen ke svobodě: analýza a význam fráze. Nairaquest, 15. července 2021 [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://nairaquest.com/cs/topics/3039-man-is-condemned-to-be-free-by-jean-paul-sarte-analysis-an>

CAMUS, Albert. Mýtus o Sisyfovi. Gymnázium Třebíč [online]. 1947 [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://informatika.gymtri.cz/textyKeStazeni/camus.pdf>

HEIDEGGER, Martin. Martin Heidegger. Životopis spisovatele [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://zivotopis.osobnosti.cz/martin-heidegger.php>

SARTRE, Jean-Paul. Jean-Paul Sartre. Životopis spisovatele [online]. [cit. 2025-05-04]. Dostupné z: <https://zivotopis.spisovatele.cz/jean-paul-sartre.php>